

Operele, tipărite de Émile Legrand, ale lui Constantin, apoi Chesarie Daponte, secretar domnesc până pe la jumătatea veacului al XVIII-lea, istoric, poet, sânt așa de rare în ediția citată (*Ephémérides daces*, Paris 1880), încât cred că aduc un serviciu culegând din ele ceia ce privește monumentele noastre.

Mănăstirea Negoiești e pomenită de Daponte cu prilejul poposirii acolo, în Iulie 1737, a lui Ibrahim-Pașa, care se întâlnește cu Constantin-Vodă Mavrocordat, venit de la Oltenița; pp. 18-9.

*

Pentru îngroparea Mitropolitului Ștefan, mort de ciumă la Căldărușani, în Septembrie 1738, în ziua de 24, la Mitropolie, *ibid.*; p. 94. Pentru alegerea în loc (Noiembrie) a lui Neofit de Mire; *ibid.*, pp. 119-120.

În Noiembrie 1738, încetând boala, Domnul trece „de la Mihai-Vodă la Curte”; *ibid.*, p. 109.

*

Focul din Februar 1739, plecat de la casele Sfântului Sava, arde „mănăstirea Colței, cu biserica, și încă trei biserici, cinci chilii de mănăstire”. Domnul orânduiește „îndreptarea și inoirea părților arse ale celor trei biserici (căci nu arseseră de să se distrugă și să se dărâme, fiind de piatră”), cu trei pungi de la Cămara sa; *ibid.*, p. 155.

**

În Maiu 1739, luptă turco-germană la Tismana; *ibid.*, pp. 149-150.

*

În Iulie 1739 conac de Turci la Mihai-Vodă; *ibid.*, p. 197.

*

Țigani ai mănăstirii Valea, lângă Câmpulung; *ibid.*, p. 218.

*

În Octomvre, beizadeaua Cantemir, plecând, deschide beciurile Galatei și ia averile închise acolo, între care cinsprezece pungi ale Mitropolitului de Proilav; *ibid.*, p. 271.

*

În Noiembrie 1739, Grigore-Vodă Ghica e silit să stea la Iași în „casele lui Sturza”, Curtea fiind stricată de Ruși și neaflându-se nici meșteri, nici vite de cărat pentru rețacere; *ibid.*, p. 275.

*

Rușii dărâmă în Moldova „casele Frumoasei și Galatei”; ar fi vrut să dărâme și „Brysis” și Turnul Ceasornicului, dar n’au reușit (δὲν ἐπέτυχον); *ibid.*, p. 293.

*

Decembrie 1739. „S’au mutat Doamnele de la Vacărești și s’au coborât la mănăstirea lui Radu-Vodă, unde viind și Domnul, s’a făcut Curtea și adunarea familiei domnești”; *ibid.*, p. 294.

*

Constantin Mavrocordat clădește paraclisul Sf. Nicolae la Vacărești, după dorința tatălui; *ibid.*, p. 350. „La București a făcut din piatră biserica de lemn a Sfântului Spiridon, incunjurând-o cu ziduri și având de gând a ridica și case pentru școli”; *ibid.*, p. 350.

*

Într’o scrisoare din 1758 se prezintă lumea din Iași fugind de frica Tatarilor la Golia, la Galata, la Cetățuia; *ibid.*, p. 390.

*

În alta se vorbește de noul egumen de la Plumbuita și de acela din „noua noastră mănăstire a Slatinei”; *ibid.*, p. 421.

*

În cea de presintare a Țerii-Românești, „glorie a lumii, podoabă a Europei“, și a Bucureștilor „vestiți, auriți, dulci“, el pomenește mănăstirile Mihai-Vodă, Radu-Vodă, „cele faimoase“, Cotrocenii și Văcăreștii, „cele prea-frumoase“, Plumbuita, „vestitul metoh al Xeropotomului“, *ibid.*, p. 435. Dar „mănăstirile n'au călugări, călugării n'au egumeni, egumenii sânt fără

Dumnezeu“; *ibid.*, p. 436. La Târgoviște, „prea-frumoasa și marea curte e cu totul pustie“, „grădina plină cu spini și măracini (μαρατζίνια)“. Daponte plânge starea Mitropoliei, „măreața și prea-frumoasa ctitorie, frumuseța vrednică de privire și închinare..., a cărei mândretă și mărimă n'am văzut-o nici la Sfântul Munte, nici prin câte cetăți am străbătut“; *ibid.*, p. 438.

CU PRIVIRE LA CETĂȚUIA (IAȘI)

Cu privire la Cetățuia nu s'a băgat de samă această notiță din Cronica lui Daponte (Erbiceanu, *Cronicarii greci*, pp. 14-5):

Venind Împăratul (Sultanul Mohammed al IV-lea) până la Țuțora, a vrut să meargă neștiut să vadă Iașul, pe care privindu-l, i-a plăcut pentru așezarea lui. A mers și la Cetățuia și a văzut mănăstirea (care atunci era aproape de isprăvit) și a întrebat cât a cheltuit ghiaurul (Duca-Vodă), cu acea mănăstire, și i-au spus: treizeci de pungi de bani, ceia ce n'a vrut să creadă, spuind că nici cu o sută nu se face o mănăstire ca aceia, însă, dacă e făcută cu nedreptăți și n'a plătit, poate s'o fi făcut cu treizeci. Atunci a spus și vorba aceia

că a făcut-o, ca neștiutor, pe loc nesigur și poate că după treizeci de ani să se dărâme; ceia ce s'a și întâmplat: la treizeci de ani s'a dărâmat o parte.

Ἐλθὼν ὁ βασιλεὺς ἕως τὴν Ἰζοτζίβρα, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ τεπτίλῃ νὰ ἰδῆ τὸ Γιάσι, τὸ ὁποῖον ἐλέπωντας τον, τὸν ἄρρεσε διὰ τὴν τοποθέσιαν. Ἐπῆγε καὶ εἰς τὴν Ἰζετατζούριαν καὶ εἶδε τὸ μοναστήρι (τὸ ὁποῖον τότε κοντὰ εἶχε τελεσθῆ) καὶ ἐρώτησε πῶς νὰ ἐξωδιάσεν ὁ γκιάβουρας εἰς αὐτὸ τὸ μοναστήρι, καὶ τὸν εἶπαν: τριάντα πουργία ἄσπρα, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπίστησε, λέγωντας πῶς μήτε μὲ ἑκατὸν δὲν γίνεται τέτοιον μοναστήρι, μόνον ἂν τὸ ἔκαμε μὲ ἀδικίας καὶ δὲν ἐπλήρωσεν, ἴσως νὰ ἐγινε μὲ τριάντα. Τότε εἶπε καὶ αὐτὸν τὸν λόγον πῶς κατὰ ἄγνωστον τὸ ἔκαμεν εἰς ἀχαμνὸν τόπον, καὶ ἴσως μετὰ τοὺς τριάντα χρόνους νὰ γκρημνίσθῃ τὸ ὁποῖον καὶ ἐγένετο: εἰς τοὺς τριάντα χρόνους ἐγκρημνίσθη τὸ ἕνα μέρος.

N. Iorga.